

Dessa bleka fält

Text ingående i utställningen *Tidsmaskin*
av konstnärgruppen *Muskot* i Benhuset på Katarina
kyrkogård 8–31 oktober 2021

Tecknen och symbolerna förändras och byts ut, innebörden förblir – nästan – densamma. Trä torkar och spricker eller får röta och multnar. Sten fräts av luftföroreningar och de inhuggna bokstäverna och årtalen täcks av damm, lavar och mossa. Två hopspikade plankbitar eller en gravsten av marmor – i slutänden var skillnaden inte stor.

Det mest bestående ligger kanske dolt i det föränderliga. Fåglar sjunger från träden varje vår: bofink, grönfink, koltrast. För 1700-talspoesins lärka är biotopen lika fel nu som den var då, men gryningskonserten är vackert fulltonig den förutan. De korta fågelliven följer på varandra, sången förblir – nästan – densamma.

Träden. De glest utspridda stammarna med sina täta lövverk. Lind och kastanj, tidigare växte här säkert alm. Träd påminner oss – eller borde tillåtas göra det – om våra egna jämförelsevis korta liv, om vår biologiska obetydlighet. Men inte heller de är odödliga. Den ena arten försvinner på grund av insektsangrepp, andra träd växer upp för att kasta skugga över gångarna och gravarna. För att skänka svalka.

Under träden, kors och tvärs över Katarina kyrkogårds bleka fält strosar vi: ensamma, i par eller i grupp. Vi liknar och liknar inte våra föräldrar, på samma sätt som våra barn skiljer sig från och oundvikligen påminner om sina genetiska källor. Varifrån kom det egna, det som inte går att spåra till antingen den ena eller den andra föräldern?

Att sammanfatta ett liv är egentligen en omöjlighet. Ändå försöker vi hela tiden och reflekterar sällan över att vi finner det lättare att karaktärisera andras personlighet och insatser än våra egna. Det slagkraftiga koncentratet blir en missvisande förenkling när fraserna formas till en spegelbild.

En lösning kan vara att avstå, att låta identiteten bäras av namnet och ingenting annat. Gravstenarna talar sitt tydliga språk. Stadens befolkning vill inte längre låta sig representeras av yrkesbeteckningar eller civilstånd. Bara årtalen tycks ofrånkomliga. Födelse och död. Men livet däremellan? Så hette personen; vad gjorde hon, hur såg hennes liv ut? Vilka föremål, handlingar och yttranden har hon lämnat efter sig? På vilka sätt lever hon vidare?

Våra föremål, allt vårt under tillvaron ansamlade skräp. Allt som i vardagen hade funktion och betydelse, som bar associationer och framkallade

minnen. Värdefullt för oss själva alldeles oavsett den prislapp ett antikvariat eller en retroaffär skulle sätta på föremålet. Och nu bara bråte och besvär – om inte den alkemiska förvandlingen inträffar och någon hittar en ny användning för plagget, strängar om gitarren eller läser boken på nytt.

Lösryckta ord, utrop och fragment av telefonsamtal flyter över kyrkogårdens mark. Vardagen samspelar – osökt och smidigt eller klumpigt och gnisslande – alltid med de längre tidsperspektiven. De skilda lagren kommunicerar, utbyte sker i båda riktningarna.

Tiden är inte en linje. Tiden går inte i cirkel. Tiden är en spiral. Den återvänder ständigt – nästan – till sin utgångspunkt, på nya sätt och ur nya positioner, samtidigt som tiden och vi alltid befinner oss på en punkt där ingen annan någonsin varit.

Jonas Ellerström

(Undertexten till ovanstående är Bellmans "Fredmans epistel n:o 54. Vid Corporal Bomans graf på St. Cathrina Kyrkogård". Se <http://www.bellman.net/texter/text.php?epistel=54>)